

## **ŚWIATOWA DEKLARACJA ZGROMADZENIA OMEP, 28 sierpnia 2021 r.**

### **Wspieranie holistycznego podejścia we wczesnej opiece i edukacji (ECCE)**

My, wszyscy członkowie Światowego Komitetu Wykonawczego World Organization for Early Childhood Education and Care (OMEP), przewodniczący i delegaci Komitetów Narodowych obecni na 73 Światowym Zgromadzeniu ponawiamy nasz apel do państw i organizacji międzynarodowych zaangażowanych w zarządzanie polityką na świecie o uwzględnienie praw człowieka dla skutecznej realizacji prawa do wczesnej opieki i edukacji (ECCE) w kontekście programów naprawczych związanych z pandemią COVID-19.

Opierając się na naszej poprzedniej Światowej Deklaracji z 2020 roku, potwierdzamy, że z powodu pandemii świat przechodzi przez kryzys zdrowotny, gospodarczy i społeczny, który wraz z klęskami żywiołowymi i skutkami zmian klimatycznych może stanąć na drodze w osiągnięciu Celów Zrównoważonego Rozwoju Agendy 2030. COVID-19 dodatkowo pogłębił sytuację wcześniej istniejących problemów społecznych i ekonomicznych; wzrasta nierówność, ubóstwo i nędza, która szczególnie dotyka kobiety i dzieci. Kryzys gospodarczy wpływa również na stabilność polityczną państw, wystawia na próbę pokojowe współistnienie, pogłębia przemoc, wojny i głód, które doprowadziły do wzrostu migracji w poszukiwaniu schronienia.

Dzieci to ukryte ofiary aktualnej sytuacji na świecie. Problemy dzieci są zaniebywane i niezauważane. Polityka na świecie prowadzona jest z perspektywy osoby dorosłej i stabilnej zdrowotnie, charakteryzuje się ograniczeniami i nierównym dostępem do wysokiej jakości edukacji (ECCE). Pandemia i odosobnienie odmieniły dziecięce doświadczenia i interakcje społeczne ograniczając możliwości do nauki, zabawy i ruchu. Ograniczono dostęp do ośrodków ECCE wraz z podstawową opieką zdrowotną, zaniebując tym samym choroby przewlekłe, powszechne choroby wieku dziecięcego, niepełnosprawności, harmonogramy szczepień i szczególne potrzeby żywieniowe.

OMEP uznaje, że: Centra ECCE to miejsca spotkań. ECCE ma fundamentalne znaczenie dla rozwoju i dobrego stanu dzieci oraz ich rodzin - nie tylko z punktu widzenia zdobywania wiedzy, ale także z perspektywy rozwoju emocjonalnego i fizycznego, socjalizacji, zabawy oraz kompleksowej opieki zdrowotnej. ECCE odgrywa istotną rolę w zakresie kompleksowej

ochrony dzieci, zwłaszcza w sytuacji kryzysu zdrowotnego. Jej wartość społeczna i edukacyjna została rozszerzona. Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej wykazali się dużą umiejętnością, zaangażowaniem i elastycznością w rozwoju innowacyjnych działań, aby żadne dziecko nie zostało pominięte. Działali w taki sposób, aby mieć wpływ na decyzje strategiczne. Wyszukiwali i tworzyli alternatywne zasoby i środowiska edukacyjne, aby zapewnić ciągłość współpracy między środowiskiem rodzinnym dzieci a usługami ECCE, które wspierają ich edukację.

Nauczyciele i organizacje społeczne wspierają rządy i systemy ECCE, aby umożliwić ponowne otwarcie instytucji lub też wsparcie dzieci i ich rodzin podczas czasowych zamknięć ośrodków ECCE. Polityki publiczne dotyczące ECCE są rozdrobnione. W większości krajów świata ECCE jest podzielone ze względu na wiek, sposób zarządzania i inne zmienne. Utrzymujący się podział na usługi „opiekuńcze” i „edukacyjne” nie bierze pod uwagę najlepiej pojętego interesu dziecka. Edukacja i opieka to nierozłączne praktyki społeczne.

ECCE musi być inkluzywna, akceptowalna i elastyczna. Fragmentacja wpływa na holistyczny charakter ECCE i stwarza ryzyko nadania wyższego priorytetu opiece związanej z pracą i/lub przedwczesną edukacją w przeciwieństwie do podejścia skoncentrowanego na dziecku i zabawie, wszystko to w poszukiwaniu przypuszczalnych akademickich osiągnięć. Polityki, które stawiają na pierwszym miejscu ECCE jako opiekę związaną z pracą, w istocie odpowiadają na potrzeby dorosłych czyli wyzwania związane m. in. z gospodarką, rynkiem pracy, wzrostem ubóstwa i wykluczeniem. Presja edukacyjna wprowadza pogląd, że główną funkcją wczesnej edukacji jest przygotowanie dzieci do późniejszych etapów nauki szkolnej. ECCE musi być akceptowalna, to znaczy adekwatna do cech rozwojowych dzieci na etapie wczesnego dzieciństwa, zapewniająca dzieciom realizację ich prawa do: zabawy, dobrego samopoczucia, zdrowia psychicznego, bezpiecznej eksploracji środowiska, możliwości nawiązywania interakcji społecznych i więzi afektywnych. ECCE musi być elastyczna czyli szanować kulturę rodziny, w której dorastają dzieci. Dlatego należy zaoferować wzbogaconą ofertę edukacyjną wspierającą aktywne uczestnictwo w zajęciach, kreatywność, działalność artystyczną, rozwój wyobraźni, fantazji, eksplorację, swobodę wypowiedzi, przebywanie w przyjaznym środowisku, w którym dzieci i rodzice lubią być razem.

Edukacja nie może działać sama. Kompleksowa ochrona praw człowieka we wczesnym dzieciństwie wymaga szerokiej polityki społecznej, opartej na przekonaniu, że rozwój dziecka musi być holistyczny. Kraje powinny zaprojektować i wdrożyć bardziej systematyczne,

kompleksowe i skoordynowane programy oraz procesy mające na celu opracowanie akceptowalnych i odpowiednich reakcji na różne doświadczenia dzieci oraz zróżnicowane zasoby kulturowe, społeczne i finansowe w ich rodzinach i społecznościach.

ECCE ma znaczenie fundamentalne, jednak musi być wsparta przez konkretne działania systemu opieki zdrowotnej i społecznej, systemu sprawiedliwości, polityki gospodarczej, a także urbanistyki i architektury. Działania te powinny wypływać ze wspólnej wizji zrównoważonego rozwoju.

OMEP WZYWA PAŃSTWA I ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE, aby w ramach realizowanych programów naprawczych związanych z pandemią COVID-19 traktowały małe dzieci i ich rodziny jako priorytet swoich działań. To z kolei oznacza, że polityka publiczna powinna:

- gwarantować kompleksową ochronę praw człowieka od wczesnego dzieciństwa uwzględniając zasadę najlepszego interesu dziecka we wszystkich aspektach, które mogą mieć wpływ na jego obecne i przyszłe życie;
- unikać rozdrobnienia w zarządzaniu organizacjami i budżetami ECCE, by móc budować silne polityki skupiające się na koordynacji i kompleksowości działań oraz podejściu wielosektorowym;
- zabezpieczać wystarczające środki finansowe, tak aby programy oszczędnościowe nie wpływały na budżet ECCE;
- gwarantować udział nauczycieli, rodzin, kobiet oraz poszczególnych społeczności w konstruowaniu programów naprawczych z jednoczesnym uwzględnieniem perspektywy dziecka;
- zwiększać dostępność i jakość pracy ośrodków ECCE, tak aby programy uzupełniające gwarantowały prawdziwą integrację każdego dziecka.